

MAAK.Zaanstad - Oostzijde

Fase 1 - Analyse

Oktober 2017

DEZE ANALYSE IS GEMAAKT DOOR:

PLEASANT PLACES HAPPY PEOPLE

SJOERD SOETERS

BRIGITTE DE WIT

IN SAMENWERKING MET:

MAAK.ZAANSTAD - OOSTZIJDE VAN DE ZAAN

EEF FRANKE

TEAM MAAK.ZAANSTAD

IN OPDRACHT VAN:

GEMEENTE ZAAANSTAD

DEFINTIEVE VERSIE: OKTOBER 2017

Inleiding

Kansenkaart

Voor MAAK.Zaanstad - Oostzijde van de Zaan is in *Fase 01 - de analyse* een kansenkaart gemaakt.

Deze kansenkaart heeft gedurende de analysefase vorm gekregen, o.a. door de reacties en opmerkingen van bewoners en ondernemers tijdens de startbijeenkomst in de Oostzijderkerk op 4 juli jl.

De kansenkaart benoemt de dragers voor de ontwikkeling van dit deel van de stad, zodanig dat het beter kan functioneren als onderdeel van het centrum, en tevens als woonbuurt voor haar huidige en toekomstige bewoners. De kansen zijn fysiek ruimtelijke middelen om de genoemde opgaven en de signalen uit de buurt aan te pakken. Op de kansenkaart is te zien welke opgaven en welke signalen aangepakt kunnen worden in een ruimtelijke ontwikkeling.

Gebiedsbrede opgaven:

- > Verkeer: Verbeteren van de verkeercirculatie, zowel voor langzaam als gemotoriseerd verkeer
- > Parkeren: Verbeteren van de openbare ruimte door middel van alternatieve parkeeroplossingen
- > Kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte in het plangebied
- > Relatie van het plangebied met het centrum versterken

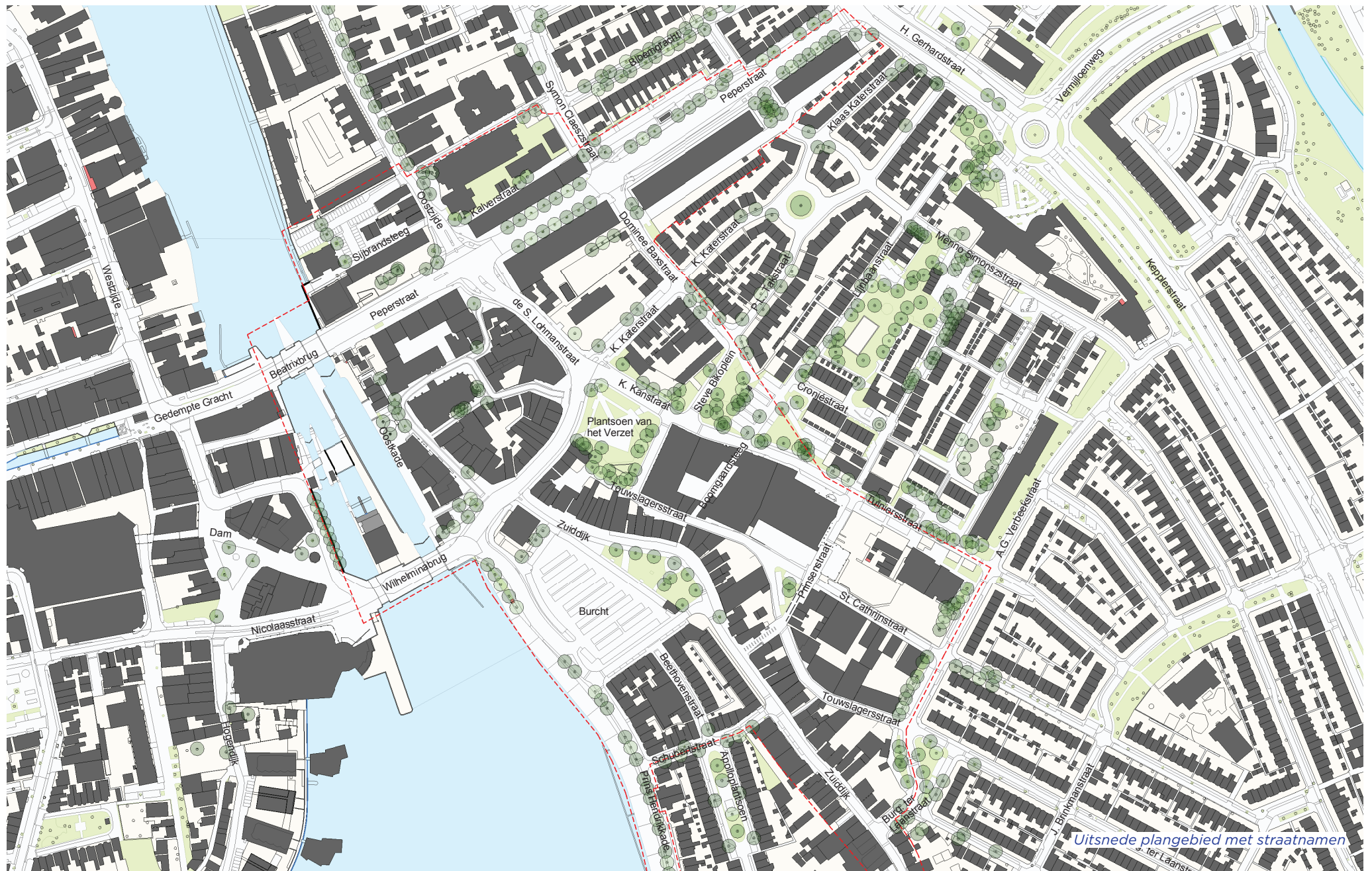
Specifieke opgaven:

Specifieke opgaven:

1. Fysiek ruimtelijke ontwikkelingen gebruiken om het cultuur historische netwerk van dijken, linten en paden te versterken
2. Peperstraat: verbeteren entree van het centrum,
3. Oostkade: een aantrekkelijke verblijfsruimte aan de sluis als hart van Zaandam;
4. De Burcht: verbeteren gebruikswaarde en belevingswaarde van een belangrijke openbare ruimte aan de Zaan;
5. De Zuiddijk: verbeteren uitstraling en functioneren van Zuiddijk als ruggengraat van de wijk
6. Prins Hendrikkade: meer betekenis geven als entree over water, meer betekenis geven voor de wijk als verblijfsruimte;
7. Touwslagersstraat: programmatische en ruimtelijke kwaliteitsverbetering

Algemeen - plangebied

Uitsnede plangebied met straatnamen

Algemeen - plangebied

Recente luchtfoto plangebied

Algemeen - geschiedenis

N.B.: Informatie afkomstig uit de Cultuurhistorische Verkenning door Erfgoed Zaanstad, juli 2016

Vanaf de 11e eeuw werd het onbewoonde veenmoeras in Noord Holland ontgonnen door boeren. In de 12e/13e eeuw werden de dijken langs het IJ en de Zaanmond aangelegd (westoever: Hogendijk, oostoever: Zuiddijk). Rond 1290 werd een dam aangelegd met kort daarop twee sluizen die het overtollige water konder afvoeren.

De dam is het startpunt voor Zaanadam. Er vestigden zich vissers en kooplieden. Oost en West werden twee aparte dorpen, verbonden door de Hogendam. Rond 1350 werd er een kapel gebouwd op een terp ten oosten van de dam. Het buurtje om de kapel zou zich later ontwikkelen tot de Klauwershoek.

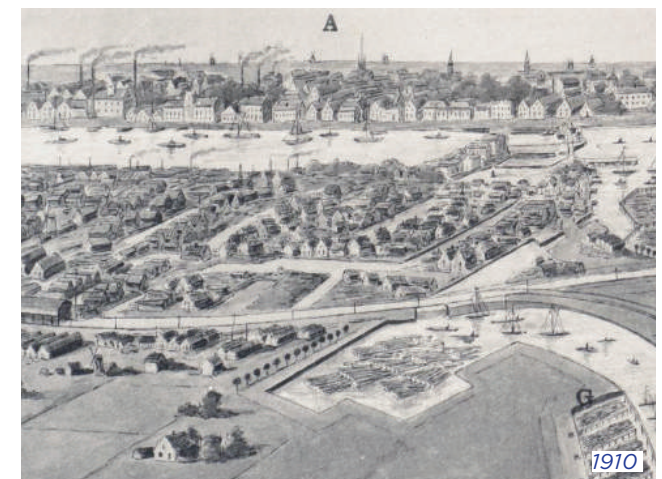
Vanaf ca. 1550 werd de invloed van Amsterdam qua handel steeds groter, wat gunstig was voor de Zaanstreek. In 1546 werd de sluis vervangen en vergroot. Vanwege extra water door het droogleggen van de Beemster kwam er in 1611 nog een sluis. De stadjes bloeiden o.a. door scheepvaart.

Na verwoestingen door de 80-jarige oorlog maakte Zaanadam een groeispurt door. De dijken en de Dam werden volgebouwd. Langs de Zaan en in het veld daarachter stonden honderden industriemolens, bijna de helft van het totale aantal molens in Holland.

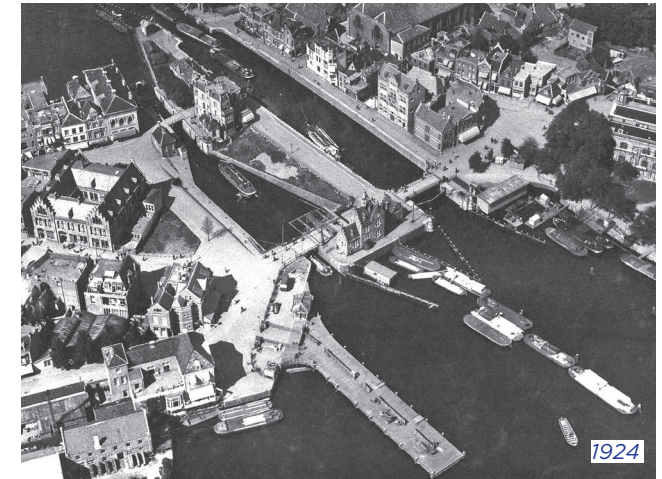
Dwars op de dijken werden, langs bestaande sloten, paden aangelegd. Ook deze paden werden volgebouwd, zoals bijv. de Peperstraat. Na 1730 liep de economie terug waarmee de bouw ook kwam stil te staan. Op de kaart van 1812 is de 17e eeuwse structuur nog steeds goed te zien.

Met de aanleg van het Noordzeekanaal in 1874 verbeterde de positie van Zaanadam. Ook werd Zaanadam aangesloten op het Rijkswegennet en kwamen er spoorlijnen tussen Uitgeest, Zaanadam en Amsterdam. Dit zorgde dat de economie aan het eind van de 19e eeuw weer bloeide en de stad weer groeide.

In 1812 worden Oost- en Westzaandam één gemeente. Op de Burcht, het buitendijkse land ten zuiden van de Klauwershoek, wordt hier in 1848 het nieuwe gemeentehuis gebouwd. Het land op de Burcht wordt steeds verder aangeplemt. In de jaren '30 wordt aan de zuidzijde de Componistenbuurt gebouwd. Daarnaast werd er een kanaal gegraven waardoor de landtong een eiland werd in de Zaan. Eind 19e eeuw kwam er meer aandacht voor hygiëne. Ten behoeve hiervan werden veel wegsloten en sloten langs paden gedempd. De herkenbare polderstructuur is echter nog goed terug te lezen in de bebouwing.

Vanwege het Noordzeekanaal komt de vraag om grotere sluisen. In 1903 worden de Wilhelminasluis en -brug gebouwd. De westelijke havenkom wordt dan gedempt voor een betere verkeersafwikkeling.

Na WOII nam de verkeersdruk enorm toe. De gemeente koos voor een radicale aanpak met o.a. de bouw van de Beatrixbrug en een bredere Wilhelminabrug. De 'krakemikkige' Peperhoek verdween volledig en de nieuwe Peperstraat werd vormgegeven als verkeersader.

Algemeen - verkeer

Kaart met de belangrijkste verkeersstromen in en rond Zaanstad.

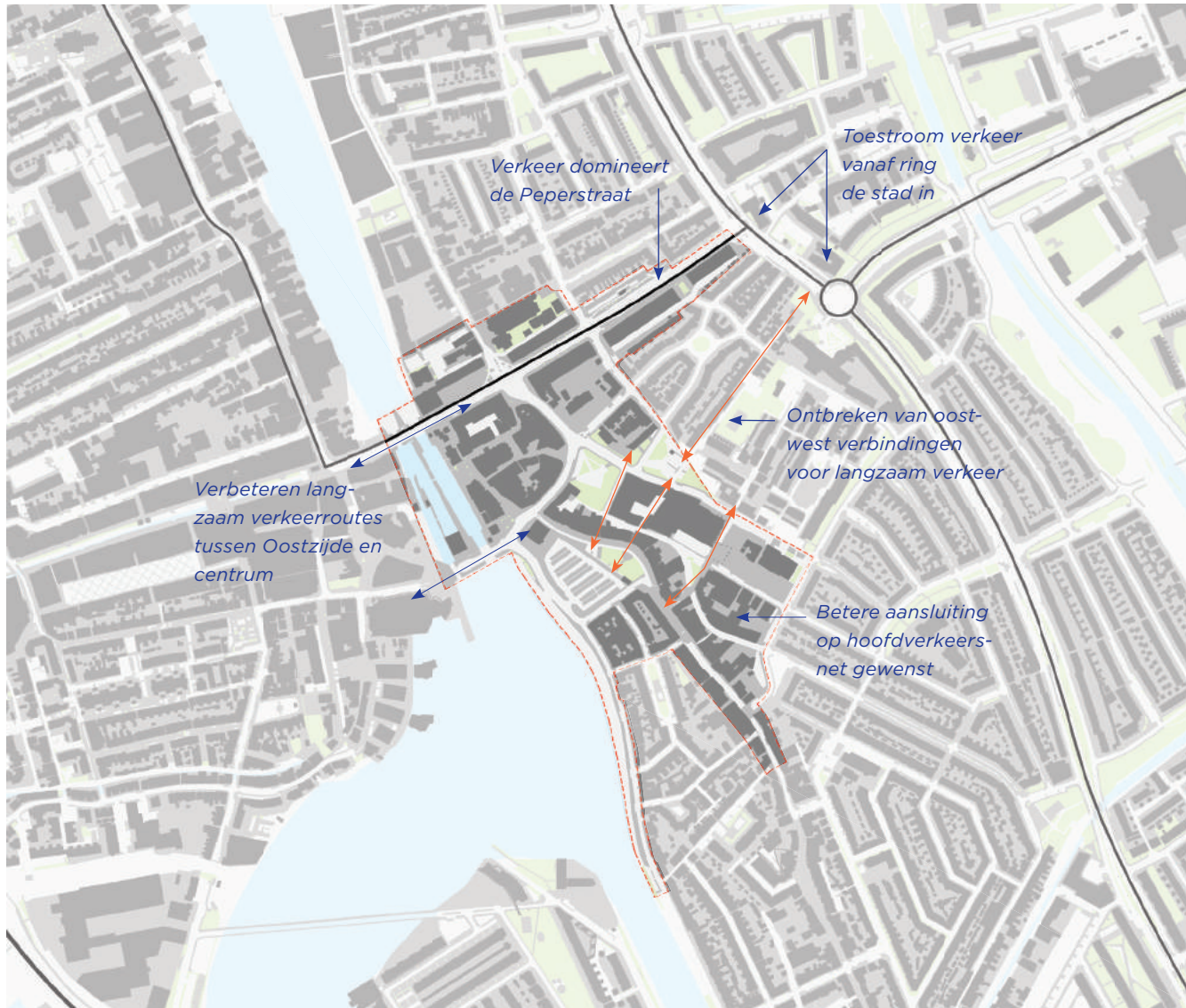
Verkeersborden op de rotonde Prins Bernhardplein. Verkeer naar Amsterdam en Zaanstad-Zuid volgen vanaf hier de 'ruit'. Ook bezoekers van het centrum volgen deze route.

Kruising van de Gerhardstraat met de Peperstraat. Bezoekers van het centrum rijden hier de Peperstraat in. De bus (o.a. HOV-verbinding) heeft haar eigen busbaan.

Algemeen - verkeer

Verkeersconflicten in het plangebied

De Peperstraat wordt gedomineerd door asfalt, auto's en de hoog frequente busverbinding. Voor de voetganger en de fietser is de openbare ruimte onaantrekkelijk.

Er zijn te weinig oost-west verbindingen aan de Oostzijde van de Zaan. Daarnaast zijn de verbindingen die er zijn, zoals bovenstaande foto, weinig aantrekkelijk.

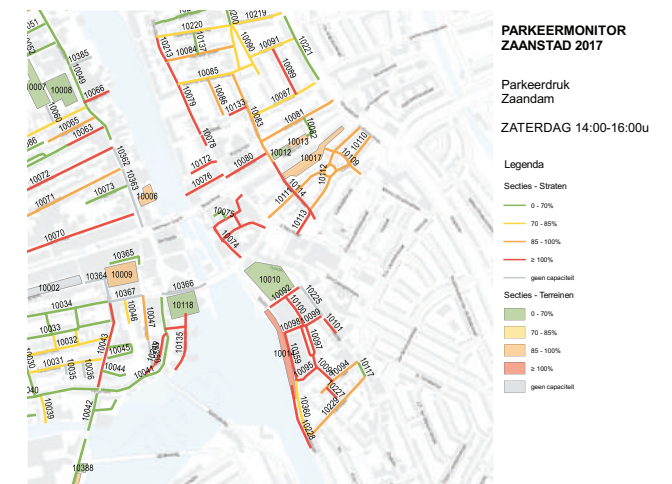
Algemeen - parkeren

Parkeerplaatsen in het plangebied

Parkeertarieven in het plangebied.

Parkeermonitor op zaterdagmiddag. De meeste straten zijn overbezet. De Burcht kleurt echter groen (0-70%). Dit komt waarschijnlijk omdat hier betaald parkeren geldt, terwijl de omliggende straten gratis zijn.

Algemeen - parkeren

Parkeren achter het filmhuis / Jan Sijbrandsteeg

Parkeren bij bushalte Peperstraat

Parkeerplaatsen op de Klaas Katerstraat

Parkeren op de Burcht

Prins Hendrikkade

Steve Bikoplein

Algemeen: Kwaliteit openbare ruimte - huidige situatie

Panorama uit 1910 waarbij goed te zien is wat de potentie is van de openbare ruimte in het gebied ten oosten van de Zaan. De waarde en de potentie van de plek aan het water zijn enorm. Dezelfde plek in 2017: de openbare ruimte aan het water is nu slecht toegankelijk en mist de kwaliteit die het had.

Ondanks de brede stoep voelt de Peperstraat niet gemaakt voor voetgangers. De betontegels zijn armoedig en de luidfels creëren een bedompte sfeer. Daarnaast overheersen het asfalt, de auto en de bussen.

In de Jan Sijbrandsteeg domineren parkeerplaatsen de openbare ruimte. Daarnaast is een deel van de bebouwing in zeer slechte staat.

De inrichting van de openbare ruimte in de Klauwershoek is mooi en goed onderhouden. De klinkers, de lantaarns en de kleuren versterken het historische karakter van het gebied.

Kruising Savornin-Lohmanstraat en Klaas Kanstraat. Het asfalt en de overdaad aan seinen en markeringen maken de openbare ruimte slecht leesbaar en geen prettige verblijfsplek. De stoplichten dragen ook bij aan de onaantrekkelijkheid van de plek.

Algemeen: Kwaliteit openbare ruimte - huidige situatie

Slecht onderhouden stoepen. Daarnaast is er geen groen en heeft de straat geen uitstraling die bij het oude stadhuis past. Hier ligt de verbinding met het centrum maar dat is slecht zichtbaar.

Het Plantsoen van het Verzet mist kwaliteit. Het parkje wordt gedomineerd door het omringende verkeer i.p.v. door het groen van het parkje zelf.

Het Plantsoen ligt hoger dan het omliggende maaiveld waardoor het geen aansluiting heeft met de bebouwing. De straat loopt nu dood. Een (langzaam verkeer) verbinding met de Burcht zou het gebied beter toegankelijk maken.

Gedateerde inrichting van de openbare ruimte in een dwarsstraat van de Zuiddijk. Deze dwarsverbindingen zijn juist belangrijk voor een goede doorstroom van langzaam verkeer.

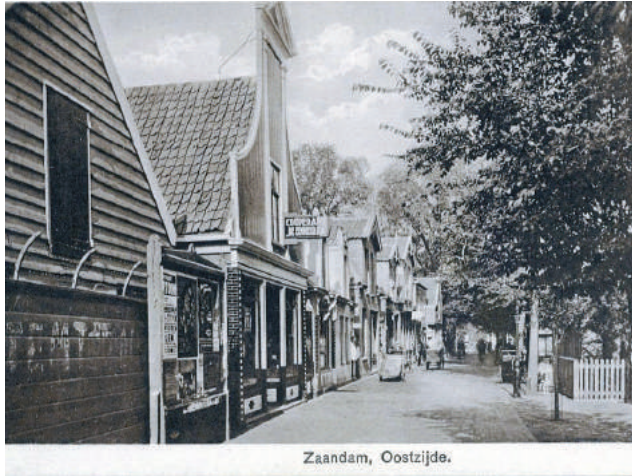

De Touwslagersstraat is op dit moment echt een achterstraat. De bebouwing en de openbare ruimte is rommelig en onaantrekkelijk voor voetgangers en fietsers.

Het Steve Bikoplein is op dit moment een parkeerplaats zonder verblijfskwaliteit.

1. Historisch lint - historisch perspectief

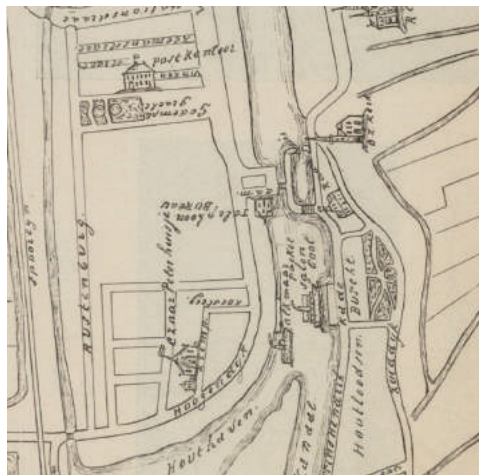
Oostzijde in 1910. Kleine dijkhuisjes bepalen het straat beeld.

1917 - Industrie aan de oostzijde van de Zaan ('de Peperhoek')

1880 - Winkels en woningen rondom de Oostzijderkerk in de Klauwershoek

Centrum van Zaandam rond 1900. De burcht is gedemd. Achter de Zuiddijk volgen de sloten en paden de polderstructuur

Zuiddijk in 1900 - dijkhuizen met een lager gelegen achterverdieping

Pantepad naar de Zuiddijk in 1910. Vanaf de Zuiddijk zijn er diverse doorgangen naar de lager gelegen omringende straten

1. Historisch Lint - huidige situatie

Oostzijde - de bebouwing wordt afgewisseld van Zaanse huisjes, 19e eeuwse bebouwing en nieuwbouw die in goede staat en bebouwing uit de 19e en 20e eeuw die in slechte staat is. Dit maakt het straatbeeld rommelig.

Klauwershoek. Smalle straatjes rondom de Oostzijderkerk hebben de historische structuur en architectuur behouden. Hier is de rijke geschiedenis van Zaandam nog goed leesbaar.

Aan de noordzijde van de Oostzijderkerk wordt de kwaliteit van de plek niet benut. Er is geen relatie met het water, de openbare ruimte rondom de paviljoens is schimmig en de potentiële kwaliteit van de kade wordt niet benut.

Dijkwoningen op de Zuiddijk. Aan de Zuiddijk zijn veel oude panden bewaard gebleven. De Zuiddijk ligt nog steeds hoger dan de omgeving, al is dat in de huidige situatie niet goed te zien (bijv. op de Burcht).

De bebouwing op de Zuiddijk bestaat voornamelijk uit panden met op de begane grond detailhandel en boven wonen, net als in het verleden. Daarnaast zijn er in de jaren '30 ook grotere bouwblokken gebouwd met winkels (bg) en appartementen (boven).

Haaks op de historische dijken liggen linten en paden, parallel aan de oorspronkelijke slotenstructuur van de achterliggende polders. Er zijn te weinig verbindingen met de achterliggende straten en de verbindingen zijn ook niet altijd goed toegankelijk voor fietsers en voetgangers.

2. Peperstraat - historisch perspectief

1939 - In navolging van de woningwet (1901) werd in 1919 de Klaas Katerbuurt gebouwd door ZVH en Patrimonium. Aan de Zaan zie je grote pakhuizen en fabriekspanden. Verder overal kleine panden met zadeldaken.

1948, 'de Peperhoek'. Hier ligt nu het bruggenhoofd van de Beatrixbrug.

Franse straat en Kalverstraat (nu Peperstraat) in 1950. In 1954 koos de gemeente voor een radicale aanpak om de verkeersproblematiek in het centrum aan te pakken, 'Plan Nieuwe Dam'. In dit kader werden de Franse straat en de Kalverstraat gesloopt.

De Peperstraat in 1954. Kleine houten huisjes, vaak in slechte staat. Om aan de nieuwe eisen van volkshuisvesting te voldoen werden tussen 1958 en 1965 zo'n 200 huizen en bedrijfspanden gesloopt.

1966 - De 'krakkemikkige' Peperhoek verdween volledig voor de aanleg van de oprit naar de nieuwe Beatrixbrug (1957).

1969 - De Peperstraat werd vormgegeven als verkeersader met 2 x 2 rijstroken, een brede stoep en flatbebouwing in stroken van drie of vier lagen met winkels in de plint.

2. Peperstraat - huidige situatie

De Beatrixflat gebouwd in 1965.

Kruispunt van de Savorin Lohmanstraat en de Klauwershoek

De sfeer wordt gedomineerd door verkeer. Gezelligheid en de kwaliteiten van een stadscentrum ontbreken.

Luifels domineren het straatbeeld en de openbare ruimte

Breed wegdek met een hoge verkeersdruk o.a. door de H.O.V.-verbinding (Hoogwaardig Openbaar Vervoer). Er rijden 2 H.O.V. lijnen, elk 4x per uur. Daarnaast rijden er 3 stadslijnen 2 x per uur. Dit zijn 14 bussen per uur, gemiddeld elke 4 minuten.

Vanwege de Beatrixbrug loopt de Peperstraat richting Gedempte Gracht omhoog. De brug gaat ca. 2 tot 6x per uur open. Hierbij stroomt de Peperstraat langzaam vol met verkeer.

3. Oostkade - historisch perspectief

Schilderij van het Sluiscomplex kort na de vernieuwing van de Grote Sluis (1726). Er staat een accijnshuisje en een sluiswachtershuisje. De gebouwen op en rond de sluis ziet er stedelijk uit. De bebouwing bestaat uit 1 of 2 lagen met een zadelkap, deels van steen en deels van hout.

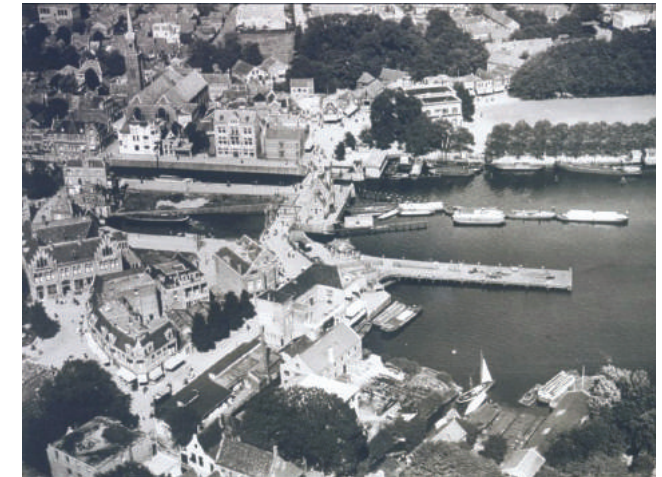
Oostzijde ten noorden van de sluisen in 1940 - kleinschalige bebouwing aan het water met op de achtergrond de Oostzijderkerk. Bij de sluis heeft de bebouwing een iets grotere korrel; de gebouwen zijn breder en hoger.

1920 - bedrijvigheid aan het water. Kleinschalige bebouwing en pakhuizen aan de Zaan met op de achtergrond de Oostzijderkerk.

Oostzijde in 1977 - Volop ruimte voor parkeren. De tijdsgeest was zo dat er in het centrum ruimte voor de auto gecreëerd moest worden. Op deze plek lijkt dat zeker gelukt!

Oostkade in 1920. Kantoren en andere bedrijvigheid in statige panden aan de sluis.

Oostzijde in 1991 - Met de nieuwbouw uit de jaren '70/80 is deels gepoogd om aan te sluiten bij de bestaande korrel. De uitstraling is alleen veel minder. De paviljoens maken de openbare ruimte diffuus. De historie van sluis als hart van het oude Zaandam zie je nergens meer goed terug.

3. Oostkade - huidige situatie

Paviljoens en ongedefinieerde openbare ruimte aan de sluis. Er zijn weinig mensen die gebruik maken van deze plek aan het water.

Aan de voorzijde het oorspronkelijke kantoor van de Gemeentelijke Elektriciteitswerken en daarna van de gemeentelijke spaarbank. In de jaren '70 is het verbouwd tot appartementen.

De paviljoens aan de Oostkade. Deze foto is gemaakt tussen het muziekpaviljoen en de kerk. De openbare ruimte is onduidelijk. De doorgangen zijn smal en de luifels maken het zicht op mensen slecht.

Zicht vanaf de Dam op de Oostzijderkerk en de muziekkapel. De potentie van deze plek wordt nu helemaal niet benut. De omgeving van de kapel is geen prettige verblijfsplek. Ook wordt de ligging aan het water nu niet benut.

De muziekkapel. Deze plek tussen de kerk en het water heeft de mogelijkheid om de relatie met het water te versterken en de geschiedenis van het oude stukje Zaandam tot leven te brengen.

De openbare ruimte tussen de paviljoens is onaangenaam. De luifels van de paviljoens versterken het gevoel van een achterstraatje waar je liever niet komt als het donker is.

4. De Burcht - historisch perspectief

Prent uit 1850. Links in de havenkom schepen en de Dam met de sluizen en de accijnshuisjes nabij de Grote Sluis. Rechts het gemeentehuis, gebouwd in 1848 door W.A. Scholten, stadsarchitect in Purmerend, met daarachter de Oostzijderkerk en geheel rechts de Zuiddijk.

1920. Het buitendijkse stukje land iets ten zuiden van de Klauwershoek werd al in de 18e eeuw 'de Burcht' genoemd. Het land ten zuiden van het gemeentehuis werd steeds verder aangeplempt. Langzaam onstond er een park met daarlangs een mooie bomenlaan.

De Burcht in 1920 met op de achtergrond de houtloodsen van de firma William Pont die later naar Het Eiland zullen worden verplaatst. Op de plek van de houtloodsen zal de Componistenbuurt worden gerealiseerd.

Het plantsoen tussen de Burcht en de Zuiddijk, ca. 1965. Tijdens de hongerwinter werden alle bomen op de burcht gebruikt als brandhout. Na de oorlog is het parkje weer beplant.

1970 - Circus op de Burcht. In de loop der jaren verdween het groen steeds meer van de Burcht. Zo ontstond een plek waar braderies, evenementen, het circus en de kermis een plek kregen.

De Burcht in 1981. Aan het begin van de 20e eeuw was de Burcht een groene plek. Dat veranderde met de opkomst van de auto. De Burcht wordt, nu nog steeds, gebruikt als parkeerplaats. De bomen langs het water staan er niet meer zodat de auto's vol in het zicht staan.

4. De Burcht - huidige situatie

In het voormalige stadhuis (Rijksmonument sinds 1973) wordt omringd door verkeer. In het pand zit nu een advocatenkantoor. Boven zijn woningen die door een coöperatie verhuurd worden. Het pand staat op dit moment te koop.

Door alle parkeerplaatsen heeft de Burcht op dit moment absoluut geen verblijfskwaliteit. De ruimte is te groot (ca. 115 bij 140m), er staan geen bomen of ander groen en de bijzondere plek aan het water wordt niet benut.

Het plantsoen aan de Zuidoost. Buurtbewoners stoppen tijd en energie om het plantsoen mooi en schoon te houden. Het plantsoen heeft zeker potentie om mooier te worden, ook als je kijkt naar de foto's van vroeger.

Rondvaartboten meren aan bij de Prins Hendrikkade en de Burcht. Op dit moment is dit geen aantrekkelijk aankomstpunt. Het zal bezoekers van Zaandam ook niet duidelijk zijn dat men hier vlak bij het oudste deel van de stad is. De link met de historie is hier ver te zoeken.

Doordat het parkeerveld op de Burcht langzaam oploopt, is het profiel van de Zuidoost niet meer leesbaar in het aanzicht. De parkeercapaciteit wordt niet volledig benut, vaak minder dan 70%.

De Burcht wordt nu ca. 8 x per jaar gebruikt voor evenementen als Dam tot Damloop, kermis, circus, intocht Sinterklaas, etc. De Burcht wordt op dit moment gezien als de meest voor de hand liggende locatie voor grootschalige evenementen in het centrum.

5. Zuiddijk - historisch perspectief

Kaart uit 1648. Aan het begin van de 14e eeuw werden de nederzettingen aan de oost- en westzijde voor het eerst genoemd. De eerste huizen van Zaandam werden langs de zeedijken zoals de Hogendijk en de Zuiddijk gebouwd.

1871 Schilderij van de Zuiddijk, de Burcht en de Oostzijderkerk door Claude Monet. Aan de Zuiddijk staan typische Zaanse huisjes met groene houten planken. Langs het water staan grote bomen.

Kaart uit 1877. Ontwerp tot verbinding van de Voorzaan met het Noordzeekanaal. Het water bij de Burcht wordt gedempt met baggerspecie. Ten zuiden van de Zuiddijk wordt begin 20e eeuw de Componistenbuurt gebouwd.

1924 - Achterzijde van de Zuiddijk met de dijkloot. Doordat de Zuiddijk hoger is dan de achterliggende straten, hebben de dijkhuizen een extra verdieping aan de achterzijde. De huizen zijn doorgaans van hout en in typisch Zaanse stijl.

De Zuiddijk in 1931. Traditionele bebouwing met op de begane grond detailhandel en woningen. Het huis met de rieten kap is gesloopt om een doorgang te maken naar de Burgemeesterbuurt.

1990 - Door de ligging dicht bij het centrum en door de vele ondernemers op de Zuiddijk, is het vaak druk met auto's, fietsers en voetgangers.

5. Zuiddijk - huidige situatie

De panden aan de Zuiddijk hebben diverse functies, zoals winkels en horeca. Op de dijk zelf is een geasfalteerd fietspad aangelegd. De historisch dijk is nu nauwelijks beleefbaar. Het talud van de dijk is verdwenen doordat het terrein vanaf de Zaan langzaam oploopt.

Zuiddijk met het plantsoen. Hoewel buurtbewoners zich inzetten voor het groen, heeft het plantsoen niet meer de grandeur zoals op de foto's rond 1900. Ook het formaat is aanzienlijk kleiner dan het 19e eeuwse parkontwerp.

De bebouwing op de Zuiddijk bestaat grotendeels uit kleinschalige bebouwing. Bij de bouw van de Componistenbuurt zijn er grotere bouwblokken aan het weefsel toegevoegd. In de plint zitten winkels, boven appartementen.

Dit bakstenen huis met schilddak is sinds 1969 een Rijksmonument. Naast het huis staat een groen Zaans huisjes, zoals er nog wel meer te zien zijn op de Zuiddijk.

De Zuiddijk in 1974. Woonhuizen, winkels en kleine ondernemers wisselen elkaar af.

Het zelfde standpunt in 2017. Zoals te zien is er veel intact gebleven op de Zuiddijk. Dit maakt de Zuiddijk ook tot een straat met veel historie en potentie voor de toekomst.

6. Prins Hendrikkade - historisch perspectief

1892 - Zeilwedstrijden op de Voorzaan. De Prins Hendrikkade is nog niet doorgetrokken tot aan de Burcht. De oevers zijn aan beiden zijde groen.

1890-1900 Rechts de houtloodsen van de firma Pont, daarachter de Burcht en de Oostzijderkerk. Rond 1930 verhuizen de houtloodsen naar Het Eiland (tegenover) omdat Pont aan de kade te weinig ruimte heeft vanwege de vaarroute van en naar de Wilhelminasluis.

1930 - Na de verhuizing van Pont wordt begin jaren '30 de Comonistenbuurt en Burchtgalerij gerealiseerd. De huizen liggen aan een redelijk smalle kade met mooie bomen langs het water.

In 1936 wordt de Prins Hendrikkade aanzienlijk verbreed.

1965 - De brede kade wordt gebruikt voor de overslag van goederen van boten. Op deze foto wordt er hout gelost.

1989 - De kade wordt nu niet meer gebruikt om te laden en te lossen maar als parkeerplaats.

6. Prins Hendrikkade - huidige situatie

Er staan nog maar weinig bomen op de Prins Hendrikkade. De bebouwing aan de kade wordt gewaardeerd (woningen worden snel verkocht en mensen blijven gemiddeld lang wonen) en de woningen liggen prachtig aan het water.

De kade wordt o.a. gebruikt als aanlegplaats voor rondvaartboten en riviercruises. Het aankomstpunt is nu nog weinig aantrekkelijk (nl. een groot parkeerveld). Ook is het voor bezoekers nu niet zichtbaar dat ze vlak bij het oude centrum zijn.

Sinterklaas komt elk jaar traditiegetrouw aan op de Burcht. Vanaf de Prins Hendrikkade wordt de pakjesboot hartelijk ontvangen.

De bomen die aan de Prins Hendrikkade staan zijn karig en hebben geen volle kruinen.

De Prins Hendrikkade wordt op dit moment gebruikt als een parkeerveld, wat zonde is van de bijzondere plek aan het water.

Ook de openbare ruimte van de zijstraten van de Prins Hendrikkade wordt gedomineerd door geparkeerde auto's.

7. Touwslagersstraat - historisch perspectief

1794 Daar waar nu de Touwslagersstraat ligt, lag vroeger een buurtje genaamd het Boomgaardslop. Het was een apart buurtje dat tegen de oude begraafplaats aan lag. Deze begraafplaats is nu het Verzetsplantsoen.

1910 Het Meer van Geneve. Naam voor de braak (meertje na een dijkdoorbraak) achter de Burcht en de Zuiddijk.

1916 - Watersnood. Het gebied achter de Zuiddijk ligt een stuk lager en heeft daardoor nogal eens last van overstromingen en watersnood. Ook als het flink geregend had, stonden de straten blank.

1920 - Prent van de Zuiddijksloot. Dit watertje liep achter de Zuiddijk en was een vaarroute naar Oostzaan. Toen de sloot gedempt werd, was het een rommelig achtergebied. Later werd het de Touwslagersstraat.

1947 Het Verzetsplantsoen met op de achtergrond de huisjes van het Boomgaardslop. Op de plek van de huisjes staat nu de voormalige drukkerij.

1997 - Touwslagersstraat op de foto vanwege een schietpartij. Achterstraat met soms duistere praktijken

7. Touwslagersstraat - huidige situatie

Hoek Touwslagersstraat, Klaas Kansstraat en Steve Bikoplein. Het witte gebouw met blauwe kolommen is een voormalige drukkerij die ontwikkeld kan worden. Het Steve Bikoplein heeft nu weinig verblijfskwaliteit en wordt met name gebruikt om te parkeren.

Touwslagersstraat en het Verzetsplantsoen. Het plantsoen, een voormalige begraafplaats, ligt hoger dan de omliggende straten. De straat wordt nu weinig gebruikt. Er is hier ook geen doorsteek naar de Zuiddijk.

De Touwslagersstraat is echt een straat vol achterkanten. Er wordt veel geparkeerd, er zijn garages en bergingen en er zijn maar weinig herkenbare entree's die de straat een gezicht geven.

Ook hier is de te zien dat de Touwslagersstraat nu, net als vroeger, een achterstraat is. De bebouwing is rommelig en armoedig. Daarnaast heeft ook de openbare ruimte weinig verblijfskwaliteit.

De Touwslagersstraat ligt een stuk lager dan de Zuiddijk. De straat was vroeger een achtersloot achter de dijk. Dit hoogteverschil is nooit aangepast. Hierdoor heeft de Touwslagersstraat nog steeds wateroverlast bij hevige regenval. De huidige verbindingen zijn ook niet zo verkeersvriendelijk.

De Touwslagersstraat wordt doorkruist door een aantal straten en stegen. Deze verbindingen zijn belangrijk voor fietsers en voetgangers. De kwaliteit van de openbare ruimte is echter laag, net als de oplossingen om het hoogteverschil te overbruggen als fietser of voetganger.